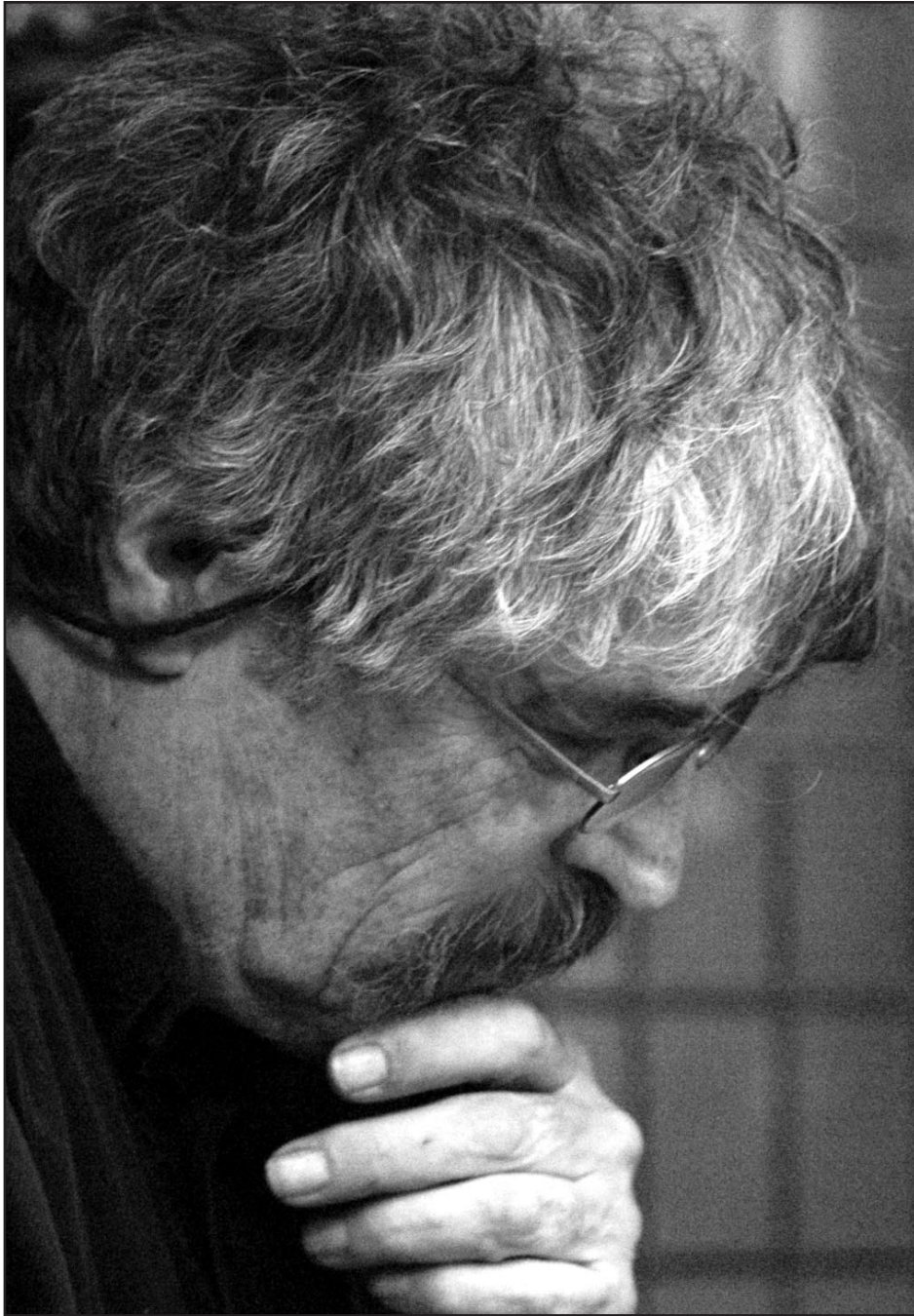

WIM BLOEMENDAAL

«*Politici zouden meer naar muziek moeten luisteren*»

Tekst en foto's: **Joop van den Bremen**

"Kijk," zegt Wim Bloemendaal, "vroeger als je aardappelpuree wilde hebben dan kocht je aardappels. Je schildte ze. Je kookte ze en deed er wat melk en een klontje boter bij en je stampte ze. Tegenwoordig kun je zo'n pakje kopen, weet je wel. Juist, instant aardappelpuree." Met deze metafoer tekent de radio-presentator de huidige maatschappij. "Zo gaat het in de hele wereld. Zo gaat het met de muziek. Zo gaat het met de politiek. Zo gaat het overal. Er wordt gekeken: hoe kunnen we het de luisteraar, hoe kunnen we het de kiezer naar de zin maken?" Duidelijk is dat

er voor Bloemendaal meer is dan een instantmaatschappij. "Dat ze eerst kijken, wat vindt het volk leuk en dan passen we ons aan. Dat is niet mijn uitgangspunt en dat zal het ook niet worden."

In zijn huiskamer in Bussum, waar hij zijn radioprogramma's voorbereidt, spreek ik met hem over van alles. Over oude auto's, automodellen, modeltreinen en fietsen. Met verve legt hij uit dat de oliebadkettingkast al voor 1900 werd uitgevonden door ene meneer Carter. "Precies, die!" Maar we praten vooral over radio en muziek. Want die spelen een belangrijke rol in zijn leven. Eigenlijk al zo lang hij zich kan herinneren.

Al meer dan veertig jaar werkt Wim Bloemendaal bij de publieke omroep. Hij denkt nog niet aan stoppen. Al bijna veertien jaar alweer presenteert hij het programma *De gezamenlijke zenders Peazens en Moddergat*. Iedere doorde-weekse avond is de radioman in hart en nieren van 7 tot 8 uur op 747 AM te horen. Met oude en nieuwe muziek uit de hele wereld; van klassiek tot jazz; van volksmuziek tot bijzondere geluiden. En met een praatje waar je wat van kunt leren. Want onderwijzer is hij natuurlijk altijd een beetje gebleven.

Jeugd

Wim Bloemendaal werd in 1936 in Amsterdam geboren in een joods/Fries én socialistisch gezin, vader en moeder hadden elkaar in de AJC leren kennen. "Mijn vader had blijkbaar al duidelijk in de gaten wat er eind jaren dertig stond te gebeuren. Eind juni 1940 waren wij Amsterdam al uit." De jonge Wim woonde vlak bij de Paasheuvel in Vierhouten voordat hij in 1941 naar Drachten verhuisde. Wonderwel overleefde het gezin de oorlog. Wim Bloemendaal kan zich de laatste jaren van de bezetting moeilijk voor de geest halen. "We weten allemaal dat we trauma's wegstoppen. Maar sommige dingen herinner ik me heel duidelijk. Daar heb ik een beeld van. Het verdriet van mijn vader, dat weet ik. Mijn vader heeft de hele oorlog niet gewerkt. Ik groeide dus op met iemand die thuis zat, omringd door boeken. Wat dat betreft zit ik hier niet vreemd," zegt Bloemendaal terwijl hij rondwijst, "alleen veel extremer nog. Mijn vader had zeventien boeken toen hij overleed en dat was geen flut zal ik maar zeggen. Mijn vader had ook een pick-up en een grote verzameling 78-toerenplaten. Dat was veel wat je klassiek noemt, maar er was ook volksmuziek bij en klezmer. Nu heet dat klezmer. Ik weet niet hoe mijn vader dat noemde. Ik denk gewoon joodse muziek. Hij had een heel album. Dat zal ik in de oorlog niet gehoord hebben want hij was wel zo slim om dat niet te laten horen. Hij is nooit in Spanje geweest en nooit in Hongarije, maar ik heb Hongaarse muziek en een cobla de Barcelona op 78-toeren. En dat zal hij gedraaid hebben."

De meest uiteenlopende muziek passeerde in

huize Bloemendaal. "De eerste muziek die ik me herinner is de Amsterdamse Politiekapel. Daar moet men verschrikkelijk om lachen als ik dat vertel. Maar kijk naar een kind van drie, vier jaar. Dat heeft tempo en daar kan je op lopen. Dat is herkenbaar. Dat is leuk. Dat was het eerste."

Het gezin verhuist begin 1946 naar Leeuwarden. Ook daar weer muziek. "Dan moet je niet denken aan folklore. Waar ik naartoe ging dat waren concerten. De Leeuwarder Orkest Vereniging en later het Frysk Orkest. Soms heb ik daar wel eens gezeten met 'wanneer is dat nou eens afgelopen'. Want als je jong bent, tien jaar, en je moet zo'n symfonie uitzitten waar je geen binding mee hebt. Ja, Stravinsky, dat had schwung. Maar Brahms, mijn lieve hemel, wanneer komt er een eind aan! Maar daar werd wel over gepraat thuis. Je probeerde dan te zeggen wat je leuk vond en niet."

"We hadden een radio en geheel tegen de zin van mijn moeder in zat ik aan knoppen te draaien. Mijn moeder was namelijk altijd benauwd dat ik haar station, de VARA, niet terug zou vinden. Ik deed dat dus wel en ik vond het ook wel terug. Maar ik had AFN, Bremen en Bremerhaven en hoorde jazz."

De jonge Wim was veel ziek. Daardoor groeide zijn liefde voor de radio. "Als ik een maand zonder ziekte doorkwam dan mocht het echt in de krant. Dus radio was voor mij een soort ultieme kameraad. Ik heb zes weken lang niet mogen praten vanwege een aandoening aan mijn stembanden. Dat zal je als jongetje gebeuren." De radio bracht verlichting. "Dat was fantastisch want je had de gids, je keek en dacht, 'dat is leuk.' Dan begon ik aan te strepen: dát wil ik horen en dát wil ik horen. Want ik moest natuurlijk ook nog leren."

Onderwijzer

In 1953 verhuist het gezin naar Den Haag. Wim gaat naar de kweekschool. "Ik wilde heel iets anders. Ik had grafisch ontwerper in mijn hoofd. Maar volgens mijn vader viel daar geen droog brood mee te verdienen." Toch heeft Wim Bloemendaal met zijn vader nooit een conflict gehad. "Waarom zou ik? Hij las de boeken die ik ook mooi vond. Eigenlijk moet ik het omgekeerd zeggen. Ik las de boeken die hij ook mooi vond." Ook kwamen er wel vrienden thuis. "De pick-up stond op een centrale plaats in de kamer en dan zette ik een plaat op. Dan zeiden ze, 'mag jij die muziek draaien?' Ik zeg, 'dat is geen muziek van mij, dat is muziek van mijn vader.' Het modernste wat mijn vader gekocht heeft is denk ik Charlie Mingus geweest. Ook Gerry Mulligan was er - heel breed dus."

Wim Bloemendaal startte in 1959 als leraar op een ULO-school. Maar ook daar speelde muziek een rol. "Muziek werd toen een vak op de ULO. Dus dachten ze, 'dat is leuk. Dat gaat Bloemendaal doen.' En als je van de kweekschool komt, dan heb je het idee dat je dingen moet doen die aansluiten bij de belevingswereld van het kind. Dus ik denk, 'waar luisteren die kinderen naar? Laat ik de

les beginnen met gitaar.' Ik begon dus met Elvis. Dat was de held en ik zeg, 'ja, maar die gitaar kun je ook op een heel andere manier bespelen.' De gitaar in de folklore kwam voorbij en dan pikte ik van die enorme snarenfamilie er een paar uit, de banjo..." En met enige stemverheffing: "Dat heeft niet lang geduurd want er kwamen klachten van mijn collegae. 'Bloemendaal draaide popmuziek.' Muziek die absoluut niet kon. Ik ben dus na een paar maanden van dat vak afgehaald."

Omroep

Bloemendaal bleef een paar jaar in het onderwijsveld voor hij eind 1964 door André van der Louw werd binnengehaald als redacteur van de VARA-gids. Na enige tijd maakte hij programma's bij de 'sociaal-democratische omroep'. "Ik praat daar niet met enige bitterheid over. Dat was echt een leuke periode. Ik heb programma's gemaakt met Kees Schonenberg. Ik heb meegewerkt aan Uitlaat van Wim de Bie. Ik heb televisie gedaan. Ik heb met Pim Oets een programma gemaakt over popmuziek. Daarna ben ik Nashville gaan doen en tegelijkertijd, kort daarop, is Truck gestart. Een programma voor vrachtwagenchauffeurs 's morgens heel vroeg. Dat heb ik elf jaar gedaan." In 1984 vertrok hij bij de VARA, gaf enige jaren les aan de Media-academie en begon in 1989 bij de VPRO.

"Ik ben begonnen bij de VPRO met een nachtprogramma waarin ik mensen uitnodigde om samen te musiceren. Het heette After Hours. Daarna heb ik Aan de bak gemaakt, een programma over weinig bekende beroepen. Toen zeiden ze, 'zo jongen, jij moet eigenlijk een muziekprogramma gaan maken.' Ze wisten dus al snel: die man heeft een soort encyclopedische kennis van muziek. Ja, dat weet je van jezelf niet. Jan Haasbroek was toen nog directeur en die zegt, 'het moet ook een naam hebben.' Ik heb hem een kwartier later opge-

beld en gezegd, 'De gezamenlijke zenders Peazens en Moddergat.' Het was even stil aan de andere kant. Toen zei Jan, 'o ja, dat is goed.'"

Sindsdien hebben heel wat mensen de plek in Friesland opgezocht. Bloemendaal buigt voorover. "Er gaat dus een mevrouw naar Peazens en Moddergat. Nadat ze eerst heeft rondgelopen, gaat ze naar het café en bestelt ze een uitsmijter, een kop thee, doet er niet toe, en maakt daarna de opmerking, dat ze hier is vanwege het feit dat het programma er is. Waarop de man in het café zegt, 'o, die rotmuziek.' Dat vind ik zo fantastisch!" schaterlacht Bloemendaal, "hij krijgt nota bene een klant die hij anders nooit gehad heeft. 'O, die rotmuziek!' Prachtig, prachtig."

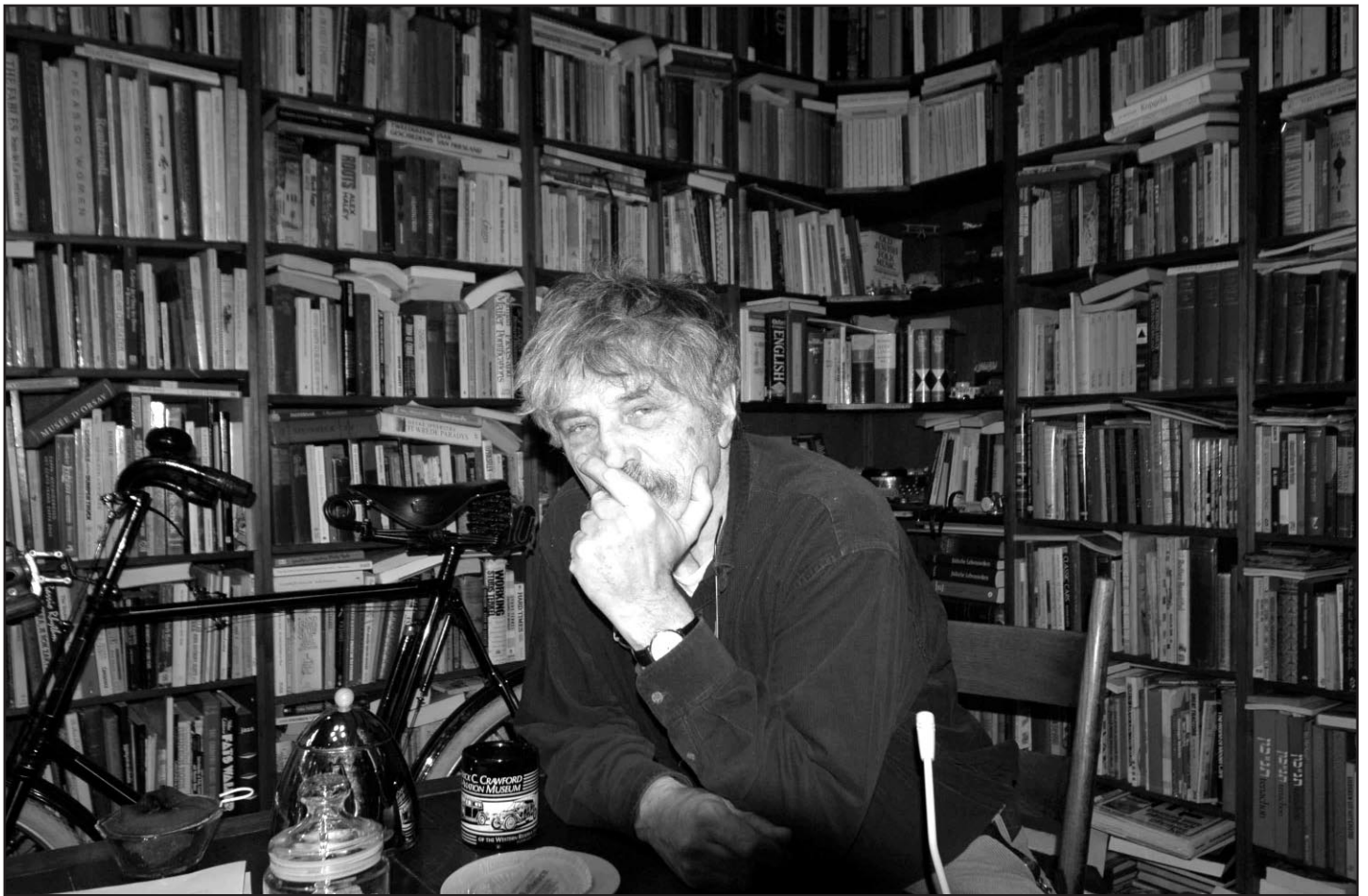
Het programma wisselt met enige regelmaat van tijdstip en zender: Radio 1, 2, 4 en 747 AM. Bloemendaal is er nóg verontwaardigd over. "Dat is niet de VPRO. Dat is omdat we ons langzamerhand ondergeschikt hebben gemaakt aan de zendercoördinatoren." Hij heeft er geen goed woord voor over. Ook de journalisten die dachten in het programma radio te kunnen maken en hun eigen stiltes met muziek wilden opvullen, blijken niet zijn vrienden.

Programma

De gezamenlijke zenders Peazens en Moddergat zit nu elke doordeweekse avond op 747 AM en brengt leuke muziek. De soorten lopen soms sterk uiteen. Toch zit er altijd een verband tussen. Ook hoor je muziekstijlen die je niet kent. En dat is volgens Bloemendaal precies de bedoeling. "Het vervelende is dat er hoe langer hoe meer wordt gekeken naar doelgroepen. Dus mensen komen nooit verder dan Drie. Of ze komen nooit verder dan Vier. En," vervolgt hij met enige zelfspot, "het uitvaagsel zetten we allemaal op 747."

Al is de muzikale liefde van Bloemendaal erg

breed, hij vindt niet alles leuk. "Die ellende daar in de Arena, daar geneer ik me ongelooflijk voor." Het is duidelijk, André Hazes was niet zijn lievelingsartiest. "Daar heb ik absoluut niks mee. Ik vind dat een soort rijmelarij op fletse melodieën. Ik heb er ook wel eens de draak mee gestoken. Alleen dat is de mensen ontgaan, helaas." En 'Volksmusik' voor de Duitse tv wekt bij hem weer andere emoties op. "Dan glijd ik van mijn stoel van het lachen. Maar in Nederland is het natuurlijk hetzelfde. Nederlanders zijn ook kleine Germaantjes. Vergeet dat niet. Hazes zou in dat soort programma's niet misstaan."

De muziek in zijn programma is puur en origineel. Er moet iets van de artiesten zelf in zitten. Toch houdt ook Bloemendaal de instant-productie van de muziek niet tegen. "Nee, maar het is wel goed dat je dat soort dingen vaststelt. Op het moment dat ik dat niet meer vaststel dan houd ik op. Dan is het voor mij afgelopen. Ik heb er lol in om mijn programma te maken om te denken: dat is toch aardig." Hij vervolgt bedachtzaam: "Je moet zoeken naar eerlijkheid. Het gaat er ook om mensen kennis te laten maken met muziek die ze niet kennen. Dat ze niet voortdurend denken: 'o, ik vind alleen die muziek leuk.' Het rare is dat mensen die pretenderen iets van popmuziek te weten, altijd beginnen op het moment dat zij hun eerste plaatje kochten en dat ze nooit verder terugkijken. Kijk, je hebt een generatie die in 1956 begonnen is met Elvis Presley. Maar wat er daarvoor plaatsvond? Ja, dan moet je toch nog eens een keer luisteren naar Arthur Crudup of het origineel van Bill Monroe. Dat zijn de schrijvers van de

A- en de B-kant van Elvis zijn eerste plaat. Want muziek is natuurlijk nooit in 1956 ontstaan. Daarvoor was er ook al iets."

Af en toe lanceert Bloemendaal een politiek statement tussen zijn muziek door. Zijn inspiratie vindt hij in de dagelijkse gebeurtenissen. "Kijk, je moet er geen politieke uitzending van maken, maar als Bauke van der Woude een stuk heeft opgedragen aan Ayaan Hirsi Ali over vrouwenbesnijdenis, dan zal ik dat zeer nadrukkelijk draaien. Ik vind dat soort dingen belangrijk. Ik krijg eigenlijk zelden negatieve reacties. Politici zullen natuurlijk nooit zo'n programma horen. Die lezen gewoon hun krantjes en hebben hun ideetjes. Maar als ze nou naar muziek zouden luisteren! Kijk naar de Verenigde Staten: als de Slovenen nog elke zondagmiddag bijeen komen om hun Sloveense feestje te bouwen en die wonen daar al meer dan honderd jaar, dan moeten we ons in Nederland niet voorstellen dat het hier anders gaat gebeuren. Als er in Londen nog steeds een wijk is waar alleen maar Ieren wonen dan moeten we in Nederland niet denken dat we in anderhalve week de Marokkanen tot Nederlander kunnen maken. Ik heb van de week gezegd dat Polen niet naar een Sloveens feestje gaan al wordt daar dezelfde polka gespeeld. Want die Polen en die Slovenen hebben ieder een speciaal hupje en daarom gaan ze niet naar elkaars feest."

Materiaal

Voor zijn programma krijgt Bloemendaal weinig materiaal toegestuurd. Dat heeft een groot voordeel. Hij koopt en kiest dus vooral zelf. "Binnenkort ga ik weer naar Parijs. Daar

heb ik gekke dingen gevonden, die ik hier niet vind. Een plaat uit Cuba kun je hier vinden en een plaat uit Afrika. Maar dan moet je eens proberen een cd te kopen van Biermösl Blosn uit Beieren. Of een cd uit Auvergne van La Costauds de la Lune. Die is er niet en dat vind ik absurd." Hij heeft al voorpret vanwege zijn bezoek aan de zijstraat van de Boulevard Beaumarchais. "Daar zit een man en die heeft een winkel met oude muziekinstrumenten uit de negentiende eeuw. Veel blaasinstrumenten. Rare instrumenten, een trompet met zeven bekers om een voorbeeld te noemen. Die man was slager. Je staat dus in de oude slagerij. Alleen meneer Bissonet had belangstelling voor oude instrumenten. Zijn hele handel met vlees is de winkel uitgegaan en zijn instrumenten zijn er ingekomen. Elke keer als ik in Parijs ben, ga ik voor de etalage staan om te kijken wat voor instrumenten er nu weer zijn, rare toeters, waar ik bij denk, 'wat zou dat nu weer wezen.' Het leuke is dat als je binnengaat, meneer Bissonet ook nog bereid is om er op te spelen. Dat vind ik zo wonderbaar, dat is toch het prachtigste wat er is. Die man was slager en is geworden wat hij graag wilde. Kijk, dat vind ik nou fantastisch."

Als ik Wim Bloemendaal naar zijn eigen toekomst vraag, antwoordt hij lachend: "Och, het liefst maak ik een Tommy Cooper." Sterven in het harnas dus. Maar als we er kort over doorpraten, is hij toch iets voorzichtiger. "Het hangt natuurlijk ook van je fysieke toestand af en dat hebben we allemaal niet in de hand. Ik weet het niet, maar ik zou het zelf erg leuk vinden om nog een tijdje door te gaan."